

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ-4101-30- 01/2011
P/11/134

Szczecin, dnia lutego 2012 r.

**Pani
Olga Roszak - Pezała
Wójt Gminy Mielno**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie *art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹*, zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie przeprowadziła w Urzędzie Gminy w Mielnie kontrolę w zakresie utrzymania czystości i porządku w miejscach publicznych w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 30 listopada 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do treści art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Wójt niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia działalność Urzędu w kontrolowanym zakresie.

Powyższą ocenę ogólną uzasadniają następujące oceny cząstkowe i uwagi:

1. Utrzymanie czystości i porządku w miejscach publicznych, w tym oczyszczanie ulic oraz utrzymanie i pielęgnację zieleni, odbiór posegregowanych odpadów, oraz utrzymanie i konserwację urządzeń do ich odbioru, Urząd powierzył w badanym okresie jednostce organizacyjnej Gminy - Mieleńskiemu Ośrodkowi Sportu i Rekreacji w Mielnie (MOSiR).

W kontrolowanym okresie Urząd zawarł z MOSiR 10 kwartalnych umów zlecenia, których przedmiotem były wszelkie prace w zakresie utrzymania czystości i porządku na publicznie dostępnych terenach Gminy (drogi, chodniki, tereny zielone i place zabaw dla dzieci).

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Na sprzątanie i wywóz odpadów oraz naprawę i konserwację urządzeń do ich zbierania, wydatkowano w poszczególnych latach badanego okresu odpowiednio 2.776 tys. zł, 3.057 tys. zł, 1.054 tys. zł.

Nadzór Urzędu nad realizacją zadań przez MOSiR, był sprawowany na bieżąco, a uchybienia usuwane niezwłocznie po ich stwierdzeniu. Urząd otrzymywał miesięczne faktury VAT wystawiane przez wykonawcę wraz z załączonym protokołem odbioru prac objętych zleceniem podpisanym przez przedstawicieli Urzędu i wykonawcy.

Ogłędziny wybranych terenów zielonych i ulic w Mielnie, Mielenku i Unieściu, oraz tylko ulic w Łazach, Gąskach i Chłopach, wykazały, że:

- 2 place zabaw (z 5 poddanych ogłędzinom) były ogrodzone w sposób zabezpieczający przed dostępem zwierząt,
- przy 1 placu umieszczono tablicę informującą o zakazie wprowadzania zwierząt oraz o zasadach użytkowania wyposażenia placu,
- wszystkie place były wyposażone w piaskownice i kosze na śmieci ustawione obok ławek,
- na poddanych ogłędzinom ulicach kosze na śmieci były ustawione w odległości 75 - 100 m, oraz przy zatokach parkingowych i postojowych, na przystankach autobusowych oraz w pobliżu sklepów, barów i innych miejsc użyteczności publicznej. Wszystkie kosze w czasie ogłędzin były w dobrym stanie. Na ulicach i skwerach panował porządek i czystość - nie stwierdzono odpadków organicznych i śmieci.
- na terenie Gminy nie wyznaczono oznakowanych wybiegów dla zwierząt wyposażonych w pojemniki na nieczystości wybiegów dla zwierząt.

2. NIK pozytywnie ocenia wywiązywanie się Urzędu z obowiązku utrzymywania i eksploatacji szaletów publicznych oraz dostosowania ich do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wszystkie 11 szaletów, którymi dysponowała Gmina, ujęto w ewidencji, jako obiekty wolnostojące. Utrzymanie czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych należało do MOSiR, który obsługę szaletów publicznych powierzył dzierżawcy wyłonionemu w drodze przetargu. Budynki szaletów posiadały książki obiektu budowlanego, w których odnotowano okresowe przeglądy stanu technicznego, wymagane przepisem w art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane².

Szalety spełniały wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie³. Wszystkie obiekty, w trakcie sezonu turystycznego (od 1.06 do 30.09) były czynne codziennie. Po sezonie szalety były czynne w dni wolne od pracy w godzinach 9-20.

W sezonie turystycznym Urząd wydzierżawiał od 14 do 17 przenośnych kabin ustępowych. Urząd zgodnie z § 87 ust. 3 ww. rozporządzenia posiadał pisemną zgodę właściwego terenowo państwowego inspektora sanitarnego na usytuowanie przenośnych toalet.

3. NIK negatywnie ocenia uchwalenie z opóźnieniem wynoszącym 16 miesięcy od terminu wynikającego z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych innych

² Dz. U. z 2010 r. Nr 242 poz. 1623 ze zm.

³ Dz. U. Nr 75 poz. 690

ustaw⁴ obowiązującego na terenie Gminy regulaminu utrzymania czystości. Regulamin nie został zaktualizowany mimo wejścia w życie w 2009 r. znowelizowanych przepisów art. 4 ust. 2 pkt 1 a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁵ zwanej dalej ustawą o utrzymaniu czystości.

Zakres regulacji ujętych w obowiązującym regulaminie utrzymania czystości nie uwzględniał wszystkich kwestii wskazanych w art. 4 ust.2 ustawy o utrzymaniu czystości. Brak było uregulowań dotyczących m.in. określenia maksymalnego poziomu odpadów komunalnych ulegających biodegradacji dopuszczonych do składowania na składowisku (art. 4 ust. 2 pkt 4 ww. ustawy), prowadzenia selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, w tym zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zużytych baterii i akumulatorów (art. 4 ust. 2 pkt 1a ww. ustawy).

Regulamin zawierał uregulowania wykraczające poza upoważnienia ustawowe wynikające z art. 4 ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości. Nakładał na właścicieli nieruchomości obowiązek usuwania *poprzez zmiatanie, zbieranie, zmywanie, malowanie, itp., zanieczyszczeń z powierzchni posadzek, podłóg, ścian i stropów przeznaczonych do wspólnego użytkowania pomieszczeń budynków wielolokalowych np. sieni, korytarzy, piwnic, klatek schodowych* (§ 3 pkt 7 regulaminu) oraz obowiązek *utrzymania we właściwym stanie terenów zielonych, ogrodów, kwietników, klombów oraz nieruchomości niezabudowanych poprzez systematyczne wykaszanie powierzchni trawiastych, usuwania chwastów i opadłych liści, właściwą pielęgnację drzew i krzewów, zapewnienia roślinom prawidłowych warunków wzrostu.* (§ 3 pkt 8 regulaminu).

W regulaminie nieprawidłowo uregulowano zasady obowiązkowej deratyzacji, gdyż określono częstotliwość (raz w roku), a nie termin jej przeprowadzenia, czego wymagały przepisy art. 4 ust. 2 pkt 8 ustawy o utrzymaniu czystości.

Regulamin zawierał uregulowania wzajemnie ze sobą sprzeczne i niezgodne z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2007 r. o odpadach⁶. W § 6 pkt 3 regulaminu ustalono, że: *odpady ulegające biodegradacji należy gromadzić w specjalnie do tego przeznaczonych kontenerach, pojemnikach lub workach, z obowiązku tego zwolnieni są właściciele nieruchomości dokonujący kompostowania we własnym zakresie.* Natomiast w § 4 pkt 4 regulaminu ustalono, że na terenie Gminy zabrania się: *spalania pozostałości roślinnych na terenie nieruchomości poza urządzeniami i instalacjami do tego przewidzianymi o ile nie narusza to odrębnych przepisów w okresie od 1 maja do 30 września.* Przepis art. 13 ust. 3 ustawy o odpadach stanowi, że jeżeli prowadzone jest na terenie gminy odbieranie i zbieranie odpadów biodegradowalnych, to nie ich można spalać.

4. NIK ocenia negatywnie nierealizowanie w kontrolowanym okresie obowiązków w zakresie deratyzacji. Mimo, że regulamin zawierał uregulowania dotyczące obowiązku jej przeprowadzania corocznie, w latach 2009-2011 nie przeprowadzono deratyzacji na terenie Gminy. Wójt nie obwieszczał deratyzacji raz w roku co stanowiło naruszenie § 26 ust. 1 regulaminu. Zgodnie z § 24 ust.1 regulaminu tylko właściciele nieruchomości

⁴ Dz. U. Nr 175, poz. 1458 ze zm.

⁵ Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 ze zm.

jednorodzinnych mogli prowadzić deratyzację w miarę potrzeb, a pozostali byli zobowiązani do jej przeprowadzenia co najmniej raz w roku.

5. Gmina posiadała Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Mielno na lata 2004 – 2007 z perspektywą na lata 2008 – 2015 (PGO) przyjęty uchwałą Rady Gminy z dnia 31.01. 2005 r.

NIK negatywnie ocenia nierealizowanie obowiązku przedkładania Radzie Gminy i Zarządowi Powiatu w terminie do 31 marca sprawozdania z realizacji planu gospodarki odpadami, o którym mowa w art. 14 ust.13 pkt 1 ustawy o odpadach. W okresie od uchwalenia planu do 30.06.2011 r. w Urzędzie przygotowano 1 sprawozdanie z jego realizacji, które przedłożono Radzie Gminy. W Urzędzie nie przygotowano sprawozdań z realizacji planu za okres 2007 – 2008 i 2009 – 2010.

6. NIK pozytywnie ocenia sposób w jaki Urząd podawał do publicznej wiadomości informacje o zasadach utrzymania czystości i porządku oraz gospodarowania odpadami na terenie Gminy. W Biuletynie Informacji Publicznej („BIP”) Urzędu zamieszczono uchwały Rady Gminy w tym zakresie, wykaz firm posiadających zezwolenie na odbiór odpadów komunalnych oraz harmonogram odbioru odpadów wielkogabarytowych. Na stronach internetowych Urzędu zamieszczono informację o utworzonych punktach zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Ponadto Urząd przygotował i opublikował w 2008 r. broszurę z informacjami dotyczącymi gospodarowania odpadami oraz utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy rozprawdzoną nieodpłatnie wśród właścicieli nieruchomości.

7. NIK pozytywnie ocenia prowadzenie w Urzędzie ewidencji zawartych umów na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, o której mowa w art. 3 ust. 3 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości. Stwierdzono, że wpływające do Urzędu od przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie odbioru odpadów, dane dotyczące zawartych i rozwiązanych umów były na bieżąco wprowadzane do ewidencji.

W badanym okresie Urząd wykorzystując uprawnienia wynikające z art. 8b ustawy o utrzymaniu czystości, przeprowadzał kontrole działalności gospodarczej przedsiębiorców w zakresie jej zgodności z udzielonym zezwoleniem na odbiór odpadów komunalnych, oraz w zakresie stosowanych cen za odbiór odpadów.

Urząd nie kontrolował właścicieli nieruchomości, którzy rozwiązywali umowy. W przypadku żadnej z 50 przeanalizowanych umów, w Urzędzie nie było informacji czy właściciele nieruchomości którzy rozwiązywali umowy zawarli nowe. Negatywnie należy ocenić fakt, że liczba właścicieli nieruchomości nie mających umów z 140 w 2009 r. wzrosła do 176 w 2011 r., a udział tej grupy zrosł z 6,8 % do 7 %. Ponadto nastąpił spadek ilości odbieranych odpadów komunalnych (z 5050,9 Mg do 4929,8 Mg) Z PGO wynikało, że w 2007 r. wszyscy właściciele nieruchomości na terenie Gminy mieli być objęci umowami. Mimo tego Wójt nie wydawał decyzji w trybie art. 5 ust. 7 oraz art. 6 ust. 7 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku, nakazujących właścicielom nieruchomości wyposażenie nieruchomości w urządzenia do zbierania odpadów komunalnych oraz w sprawie organizowania zastępczego odbioru odpadów od właścicieli nie mających zawartych umów.

Spośród 3 podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbioru odpadów 2 posiadały aktualne decyzje zezwalające na odbieranie odpadów komunalnych, natomiast 1 jako jednostka organizacyjna Gminy

(MOSiR) był zwolniony na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy o utrzymaniu czystości z obowiązku uzyskania zezwolenia.

Wszystkie podmioty prowadzące działalność w zakresie odbioru odpadów, w trybie art. 9a ust 2 ustawy o utrzymaniu czystości złożyły roczne (za rok 2009 i 2010) informacje o ilościach odebranych na terenie gminy odpadów komunalnych oraz comiesięczne w trybie art. 9a ust. 1 wykazy właścicieli nieruchomości, z którymi zawarli nowe umowy na odbiór odpadów lub z którymi umowy zostały rozwiązane lub wygasły. Ustalono, że Urząd wystosował 18 monitów o nadesłanie informacji w związku z opóźnieniami (od 1 do 67 dni) w ich składaniu;

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) dostosowanie regulaminu utrzymania czystości i porządku do wymogów wynikających z obowiązujących przepisów oraz zapisów zaktualizowanego planu gospodarki odpadami;
- 2) przeprowadzanie obowiązkowej deratyzacja zgodnie z postanowieniami regulaminu;
- 3) podjęcie działań kontrolnych w stosunku do właścicieli nieruchomości, którzy rozwiązali umowy w celu ustalenia czy realizują oni obowiązki wynikające z regulaminu utrzymania porządku i czystości oraz ustawy o utrzymaniu czystości;

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Wójt, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków zawartych w niniejszym wystąpieniu bądź o działaniach podjętych w celu realizacji tych wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie, do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.